

Senat na rzecz Polonii w 2008 roku

Lecz zaklinam – niech żywi nie tracą nadziei i przed narodem niosą oświaty kaganiec...
Juliusz Słowacki, „Testament mój”

Szanowni Państwo,

Nawet w dobie kryzysu jest inwestycja, na której nigdy się nie straci – to inwestycja w edukację. Pieniądze wydane na edukację polonijną lub naukę języka polskiego poza granicami mają podwójne znaczenie. Pozwalają Polakom mieszkającym za granicą utrzymać związek z Ojczyzną i jej dziedzictwem kulturalnym, pozwalają zachować tożsamość narodową. Senat RP, który jest opiekunem polskiej diaspory, za priorytetowe w 2008 roku uznał wspieranie rozwoju oświaty polonijnej i polskiej poza granicami.

Rok 2008 był niezwykle ważny dla Polaków zamieszkałych za naszą wschodnią granicą. Pierwsi Polacy na Wschodzie otrzymali Kartę Polaka. To ważne dla naszych Rodaków, którzy znaleźli się poza strefą Schengen. Karta potwierdza przynależność do narodu polskiego tam, gdzie nie działa instytucja podwójnego obywatelstwa i ułatwia kontakty z Macierzą. Także w 2008 roku Senat podjął, oczekiwaną przez środowiska polonijne, inicjatywę ustawodawczą w sprawie nowej ustawy o obywatelstwie polskim.

Pragnę zapewnić, że Senat RP nie traci z oczu najnowszej emigracji. W 2008 roku przy marszałku Senatu został powołany Zespół Doradców ds. Migracji Ekonomicznej Obywateli Polskich do Państw Członkowskich Unii.

Rok 2009 Senat ogłosił Rokiem Demokracji. Będziemy pamiętać o udziale emigracji niepodległościowej w jej tworzeniu. W tym roku także będziemy obchodzić 200. rocznicę urodzin Juliusza Słowackiego. W Krzemieńcu, gdzie urodził się nasz wieszcz, w kościele p.w. św. Stanisława znajduje się pomnik poety dłuta Wacława Szymanowskiego. Ten pomnik i napis pod figurą: „Lecz zaklinam – niech żywi nie tracą nadziei i przed narodem niosą oświaty kaganiec...”, cytat z poetyckiego testamentu wieszczą, od blisko 100 lat napawa nadzieją Polaków mieszkających w Krzemieńcu. Senat RP udzielił wsparcia finansowego w 2008 roku na odnowienie elewacji tego kościoła, by uroczystości rocznicowe miały odpowiednią oprawę. W ten sposób Rzeczpospolita wywiązuje się z obowiązku wobec polskiej diaspory, pomagając Polakom zamieszkałym poza granicami Macierzy w zachowaniu ich związków z narodowym dziedzictwem kulturalnym.

Mam nadzieję, że publikacja przybliży Państwu to, co Senat robi na rzecz polskiej diaspory. Wierzę, że nasze działania znajdą Państwa uznanie, a Czytelnicy w kraju i za granicą zyskają przekonanie, że publiczne pieniądze zostały dobrze zainwestowane.

Bogdan Borusewicz
Marszałek Senatu RP

Dzień Polonii w Atenach

SENAT OPIEKUNEM POLONII

Poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej mieszka ok. 20 milionów Polaków. Od końca XVIII wieku nasi rodacy z różnych powodów opuszczali swoją Ojczyznę. Część Polaków nigdy nie wyjechała z kraju, a mimo to znalazła się poza granicami na skutek dramatycznych dziejów i przesunięcia granic. Polska w okresie międzywojennym podjęła próbę zjednoczenia Polaków z zagranicy i nawiązania kontaktów z diasporą. Zadania tego podjął się Senat RP. Odrodzony w 1989 roku Senat RP, wybrany w pierwszych wolnych wyborach od czasów II wojny światowej w Europie Środkowo-Wschodniej, nawiązał do tradycji okresu międzywojennego. Objął opieką Polonię i Polaków żyjących poza granicami.

Opiekę nad polską diasporą w imieniu Senatu sprawuje marszałek Senatu oraz Komisja Spraw Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą. Od 1990 roku opieka nad Polonią ma także wymiar finansowy. Tę pomoc Senat RP świadczy za pośrednictwem organizacji pozarządowych. Pieniądze na ten cel co roku są zagwarantowane w budżecie Kancelarii Senatu.

Z czasem zostały określone procedury przyznawania tej pomocy. Zasady i tryb przyznawania dotacji oparte są na przepisach ustawy: o finansach publicznych, o działalności pożytku publicznego oraz wolontariacie. Te ustawowe uregulowania są uzupełnione uchwałami Prezydium Senatu i zarządzeniami Szefa Kancelarii Senatu. Zarządzenie Szefa Kancelarii Senatu reguluje szczegółowo zasady postępowania Kancelarii w sprawach składanych wniosków o zlecenie zadań w zakresie opieki nad Polonią i Polakami za granicą i przyznawania dotacji na ich wykonanie. Organizacja, która stara się o dotację z Kancelarii Senatu na wykonanie zadania na rzecz diaspy, składa wniosek o jego zlecenie. Przedstawia we wniosku szczegółowy opis proponowanego zadania, termin jego wykonania, kalkulację kosztów. Dodatkowo przedstawia informacje o poprzednio realizowanych zadaniach o podobnym charakterze, o dotychczasowej działalności na rzecz Polonii i Polaków za granicą i inne. Zadanie musi być

zgodne z kierunkami i priorytetami pomocy określonymi wcześniej przez Prezydium Senatu oraz z Rządowym Programem Współpracy z Polonią i Polakami za Granicą. Prezydium Senatu zleca wykonanie zadań na mocy uchwał. Na posiedzeniach Prezydium przedstawiane są opinie Komisji Spraw Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą i Zespołu Finansów Polonijnych. Zespół ten jest organem doradczym Szefa Kancelarii Senatu w sprawach wniosków. Z uwagi na konieczność koordynacji działań Senatu z działaniami innych urzędów administracji publicznej w zakresie pomocy Polonii na posiedzenia Zespołu zaprasza się przedstawicieli tych urzędów. Są to przedstawiciele: Ministerstwa Spraw Zagranicznych, Ministerstwa Edukacji Narodowej, Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

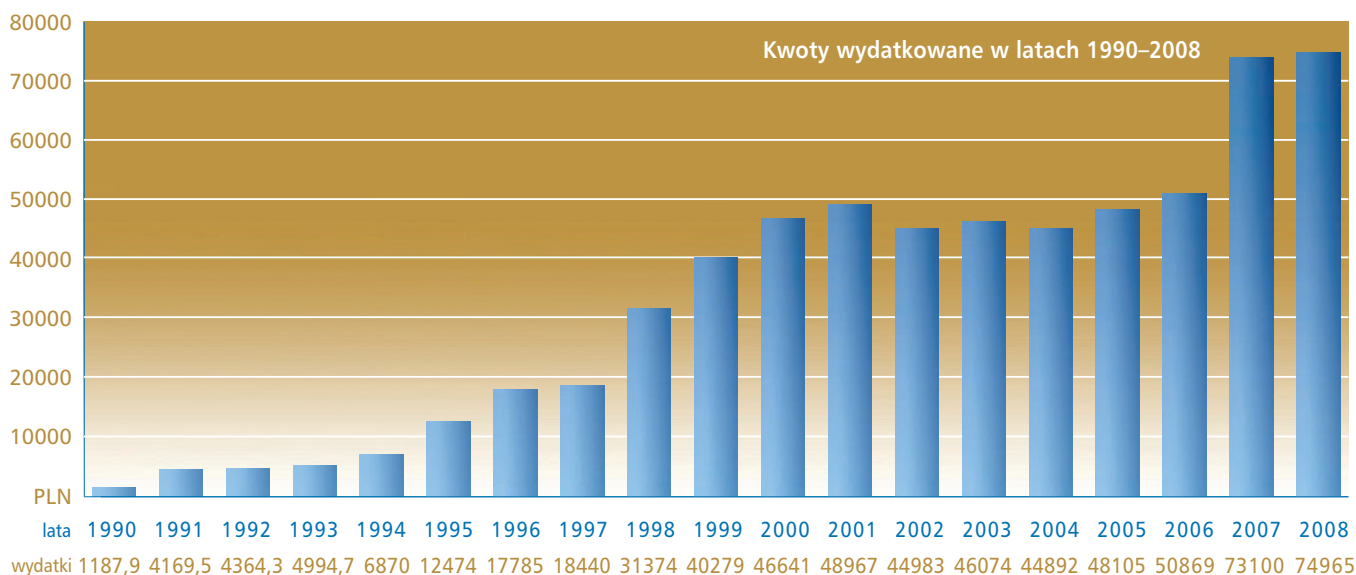
Wykonując decyzje Prezydium Senatu, Szef Kancelarii Senatu zawiera z organizacjami pozarządowymi umowy zlecające zadania.

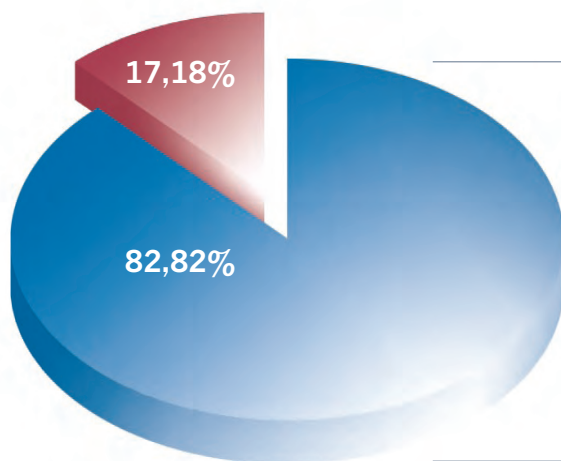
POMOC SENATU OD 1990 ROKU

Senat RP pomaga finansowo Polonii od 1990 r. Początkowo zadania były zlecane Stowarzyszeniu „Wspólnota Polska”. Od 1994 r. zlecano je także innym jednostkom. W 2002 r. zostały uporządkowane zasady zlecania zadań w zakresie opieki nad Polonią i Polakami za granicą. W 2008 r. takie zadania wykonywało 75 organizacji pozarządowych, przede wszystkim fundacje, stowarzyszenia i pozostałe – głównie kościelne osoby prawne.

Opieka nad Polonią i Polakami za granicą w latach 1990–2008

Dotacje celowe przyznane organizacjom pozarządowym w 2008 roku

Organizacje pozarządowe mogą składać wnioski o realizację zadań programowych i inwestycyjnych.

Zadania programowe polegają na wspieraniu m.in.: aktywności i rozwoju polonijnych i polskich środowisk za granicą, oświaty polonijnej i edukacji mniejszości polskiej za granicą, działań środowisk polonijnych i polskich na świecie na rzecz rozwoju kultury polskiej oraz zachowania dziedzictwa narodowego poza granicami kraju, promocji spraw polonijnych w kraju i za granicą, pomocy społecznej i rzeczowej dla środowisk polskich i polonijnych, a w szczególności na udzielaniu zapomóg losowych oraz pomocy charytatywnej i medycznej polskiemu środowiskom na Wschodzie.

Zadania inwestycyjne polegają na: wspieraniu rozwoju bazy lokalowej polonijnych placówek kulturalno-oświatowych oraz na ratowaniu zabytków polskiego dziedzictwa narodowego za granicą.

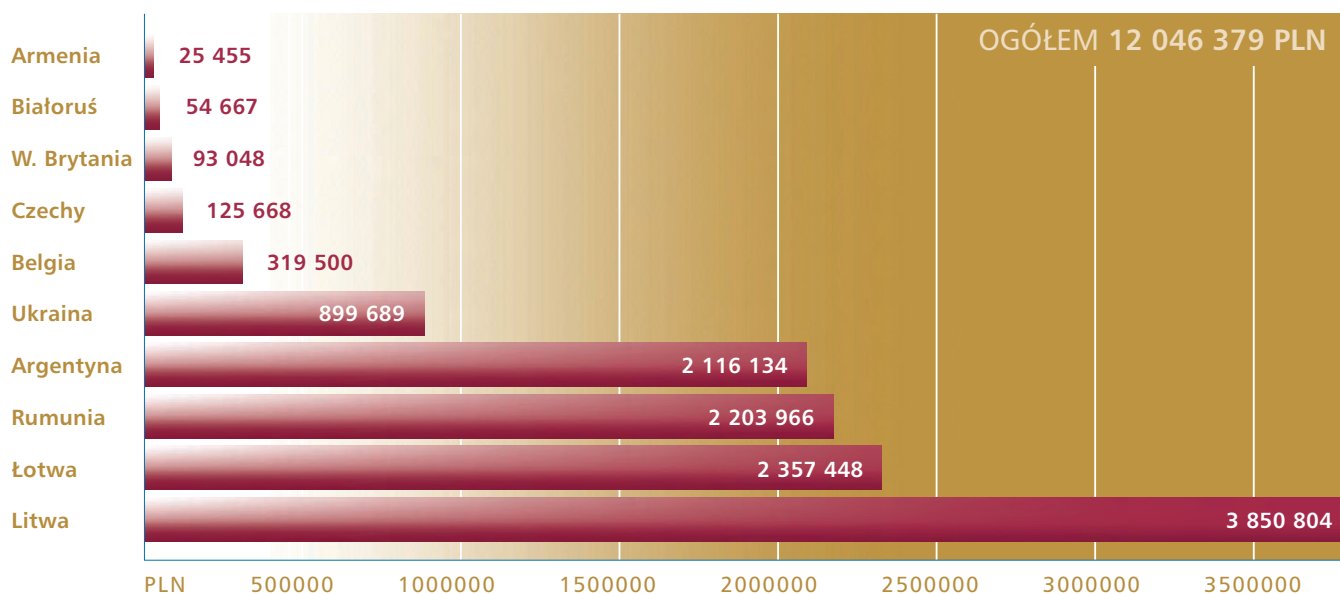
Ogółem dotacje celowe przyznane organizacjom pozarządowym w 2008 r. wyniosły **75 681 898 zł**, w tym:

na realizację zadań i zakupów inwestycyjnych:
12 999 000 zł;

na realizację zadań programowych:
62 682 898 zł.

W 2008 r. Prezydium Senatu określiło następujące **kierunki** działania na rzecz Polonii i Polaków za granicą: wspieranie rozwoju oświaty polonijnej i polskiej poza granicami kraju, w szczególności przez popularyzację nauczania języka polskiego i przedmiotów ojczyстых, wspieranie działań integrujących i służących wychowaniu w duchu polskości młodego pokolenia Polonii i Polaków w świecie, rozpoznawanie nowych zjawisk i odpowiadanie na potrzeby pojawiające się w wyniku ruchów migracyjnych Polaków w ramach Unii Europejskiej, intensyfikowanie współpracy z mediami polonijnymi i polskimi z zagranicy w celu promowania wizerunku Polski. Kolejne istotne kierunki działania to: promowanie kultury polskiej i ochrona dziedzictwa narodowego poza granicami kraju, wspieranie dążeń do poszanowania praw mniejszości narodowych, intensyfikowanie współpracy gospodarczej ze środowiskami polonijnymi, wspieranie dążeń służących budowaniu prestiżu polskiej grupy etnicznej w krajach zamieszkania, popularyzowanie wiedzy o dorobku intelektualnym polskiego wychodźstwa, udzielanie pomocy charytatywnej środowiskom polskim na Wschodzie, wspieranie rozwoju bazy lokalowej służącej krzewieniu polskości w świecie.

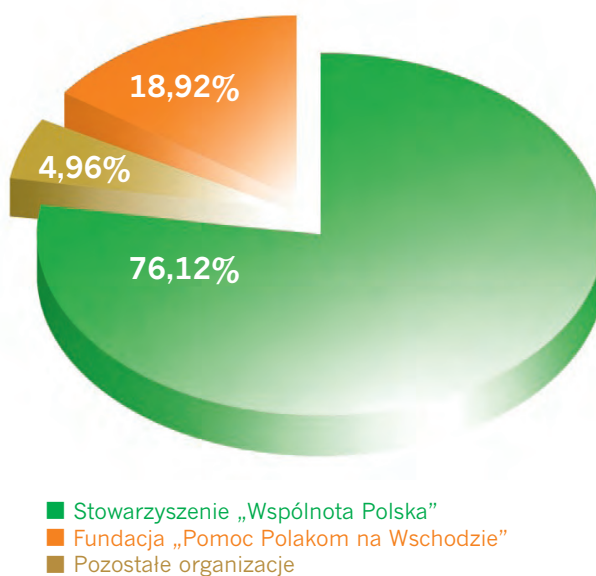
Kwoty przyznane przez Senat RP na pomoc inwestycyjną (bez środków trwałych)

ZADANIA INWESTYCYJNE W 2008 ROKU

W 2008 r. Senat przyznał środki na zadania o charakterze inwestycyjnym czterem organizacjom pozarządowym. Były to: Stowarzyszenie „Wspólnota Polska”, Fundacja „Pomoc Polakom na Wschodzie”, Prowincja św. Antoniego i bł. Jakuba Strzemię Zakonu Braci Mniejszych Konwentualnych (Franciszkanów) w Krakowie, Stowarzyszenie Odnowienia Kościoła w Łopatynie.

Podział dotacji przyznanych na zadania i zakupy inwestycyjne

LITWA

Najwięcej zadań o charakterze inwestycyjnym w 2008 r. zrealizowano na Litwie. Sprawy polskiej oświaty w tym kraju są przedmiotem szczególnej troski Senatu. Działa tam najczęściej, poza granicami Polski, szkół z wykładowym językiem polskim. Środki z Senatu zostały przeznaczone na remonty szkół, przedszkoli oraz budowę nowej szkoły. Inwestycje na Litwie są często współfinansowane przez samorządy rejonowe i miasto Wilno.

Wilno – remont przedszkola „Kluczyk”. Obecnie do przedszkola uczęszcza 178 dzieci. Przy wsparciu Senatu wymieniono m.in. stolarkę okienną i drzwiową.

Remont przedszkola „Uśmiech”. Obecnie do przedszkola uczęszcza 37 dzieci. Środki zostały przeznaczone m.in. na wymianę stolarki okiennej, drzwiowej zewnętrznej, instalacji elektrycznych, remont sanitariatów i kuchni. [1]

Remont przedszkola „Jutrzenka”. Do przedszkola uczęszcza 103 dzieci. Również w tym przedszkolu została wymieniona stolarka okienna, drzwiowa zewnętrzna, przeprowadzono remont sanitariatów. [2]

Remont szkoły średniej w Grigiszkach (dzielnica Wilna). Obecnie w szkole uczy się 383 uczniów, z czego do klas z językiem polskim uczęszcza 118 uczniów. Budynek pochodzący z 1954 r. nie był dotychczas kompleksowo remontowany. [3]

Remont szkoły podstawowej im. Jana Pawła II. Obecnie w tej szkole, w 30 klasach uczy się 700 dzieci. Obiekt był już wcześniej remontowany przy wsparciu Senatu. W 2007 r. Senat współfinansował remont auli. W 2008 r. pieniądze zostały przeznaczone m.in. na kapitalny remont sanitariatów.

Remont szkoły podstawowej w Kolonii Wileńskiej w Wilnie. To szkoła z tradycjami istniejąca od 1915 r. Obecnie do szkoły uczęszcza 200 uczniów. W 2008 r. dzięki pomocy Senatu wymieniono stolarkę okienną i drzwiową oraz przeprowadzono kapitalny remont sanitariatów. [4]

Remont obiektu dzierżawionego przez Zgromadzenie Sióstr od Aniołów w Nowej Wilejce (dzielnica Wilna). Siostry prowadzą w tym obiekcie świetlicę środowiskową. W 2008 r. z funduszy Senatu wsparto remont drewnianego budynku, w którym znajdują się: kaplica, salka spotkań, pokoje sióstr.

Mariampol – kontynuacja budowy polskiej szkoły początkowej. Szkołę powołano w 2006 r. Korzystała z pomieszczeń w litewskiej szkole średniej. W ramach pierwszego etapu zbudowano jedną kondygnację, gdzie znajdują się m.in.: sala lekcyjna i biblioteka. Obecnie trwa drugi etap budowy szkoły. [5]

Jaszuny – kontynuacja remontu szkoły średniej. Uczęszcza do niej 276 uczniów. W 2008 r. środki Senatu zostały przeznaczone na wymianę stolarki okiennej i posadzek. [6]

Bujwidze – remont polskiej szkoły średniej. Od 2001 r. prowadzone są prace remontowe w tej szkole. W 2008 r. ze środków Senatu został przeprowadzony remont sali sportowej. Obecnie w szkole uczy się 153 uczniów.

Ejszyszki – remont Domu Polskiego. Budynek, w którym siedzibę ma Koło Solecznickiego Oddziału Związku Polaków na Litwie, został kupiony w 1997 r. W minionym roku konieczna była wymiana konstrukcji stropu i podłogi oraz wykonanie wentylacji.

Soleczniki – remont gimnazjum im. Jana Śniadeckiego. To jedna z największych polskich placówek oświatowych na Litwie. Szkoła jest miejscem spotkań kół i organizacji młodzieżowych. W szkole uczy się 800 uczniów. To zadanie realizowała na zlecenie Senatu Fundacja „Pomoc Polakom na Wschodzie”. [7]

ŁOTWA

W 2008 r. na Łotwie senacka pomoc została przeznaczona na remont szkoły średniej oraz przedszkola w Daugavpilsie.

Daugavpils – remont polskiej szkoły średniej. Ze środków Senatu w 2000 r. współfinansowano adaptację Domu Kultury Kolejarsza na potrzeby szkoły. Obecnie z pieniędzy Senatu zostanie wsparty remont głównego budynku szkoły, który finansuje także Rada Miasta Daugavpils. [8]

Od 2005 r. prowadzony jest remont polskiego przedszkola, które działa tu od 1992 r. Część prac sfinansował samorząd miasta. Przedszkole realizuje program opracowany dla placówek mniejszości narodowych. Uczęszcza do niego 125 dzieci.

RUMUNIA

Pojana Mikuli – budowa nowego budynku szkolnego, który zapewni możliwości kształcenia na poziomie przedszkolnym i szkolnym. Inwestycja jest prowadzona od 2007 r. Zakończenie budowy jest planowane w 2009 r. W tej wsi mniejszość polska stanowi 70 proc. mieszkańców. [9]

ARGENTYNA

Buenos Aires – remont Domu Polskiego. Budynek został kupiony przez emigrantów polskich w 1950 r. W 2007 r. rozpoczął się, przy wsparciu Senatu, kapitalny remont obiektu. Dom Polski w Buenos Aires jest siedzibą organizacji polonijnych, mieści się tam także Muzeum Polonii, harcówka oraz biura: turystyczne, informacji kulturalnej. [10]

UKRAINA

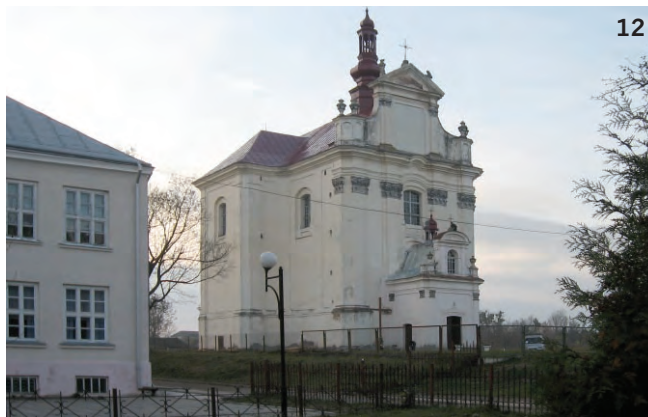
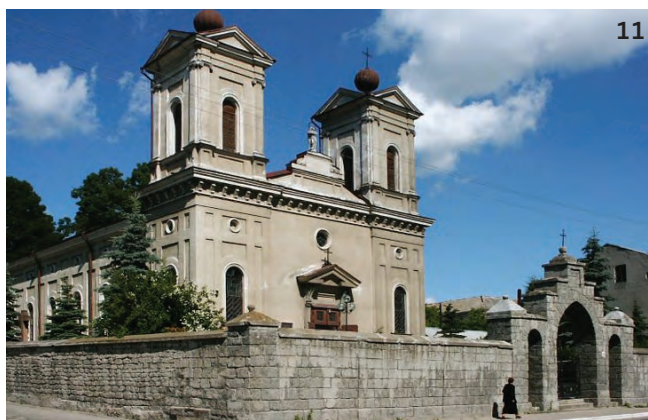
Na Ukrainie, przy wsparciu Senatu, tradycyjnie już zostały zrealizowane najbardziej różnorodne inwestycje. Oprócz remontu szkoły Senat dofinansował remonty zabytkowych kościołów oraz wsparł odbudowę i adaptację klasztoru na Młodzieżowe Centrum Pokoju i Pojednania w Bołszowcach.

Gródek Podolski – remont polskiej szkoły, wybudowanej w latach 2000–2002. Do szkoły uczęszcza 480 uczniów. W szkole ma siedzibę Towarzystwo Dobroczynne „Polonia”.

Krzemieniec – remont elewacji kościoła św. Stanisława. Ozdobą obiektu jest pomnik Juliusza Słowackiego dłuta Wacława Szymanowskiego. Pomnik został ocalony w czasie wojny przez miejscowych Polaków. W czasach ZSRR była to jedyna działająca świątynia na Wołyniu i Podolu, która pozostawała ostoją kultu religijnego i narodowego Polaków.

W 2009 r. w kościele odbędą się uroczystości 200-lecia urodzin Juliusza Słowackiego. [11]

Łopatyn – odnowienie zabytkowego kościoła. Kontynuacja prac konserwatorskich malowideł Stanisława Stroińskiego znajdujących się w świątyni wymaga prac zewnętrznych zabezpieczających wnętrze kościoła. Senat swoją pomoc przeznaczył na roboty dekarские. To zadanie Senat zlecił Stowarzyszeniu Odnowienia Kościoła w Łopatynie w Wólcicach. [12]

Bolszowce – kontynuacja remontu klasztoru i adaptacji pomieszczeń klasztornych na Młodzieżowe Centrum Pokoju i Pojednania. Obiekt wchodzi w skład późnobarokowego zespołu kościelno-klasztornego wpisanego na listę zabytków klasy zerowej. Po remoncie w obiekcie będą się mieścić m.in.: biblioteka polska, minimuzeum z eksponatami dotyczącymi historii obiektu i miejscowości. To zadanie zostało zlecone Prowincji św. Antoniego i bł. Jakuba Strzeżmię Zakonu Braci Mniejszych Konwentalnych (Franciszkanów).

BELGIA

Comblain La Tour – remont obiektu Polskiej Macierzy Szkolnej. Na terenie kupionym przez tę organizację w 1961 r. znajdują się cztery budynki, w których jest planowany remont. W ośrodku są organizowane kolonie letnie i zimowe dla polskich dzieci z Belgii, spotkania polonijne. W 2008 r. przeprowadzono prace remontowe w głównym budynku. [13]

CZECHY

W Czechach tradycyjnie pomoc Senatu została przyznana na remonty Domów Polskich. W tych domach koncentruje się życie czeskiej Polonii. W 2008 r. kontynuowano remont Domu Polskiego w Gutach i remont Domu Polskiego w Karwinie.

Guty – remont Domu Polskiego. W budynku znajdują się sala widowiskowa, pomieszczenie klubowe z kominkiem, pokoje gościnne i biura. W 2007 r. rozpoczęto remont. [14]

Karwina – remont Domu Polskiego. Obiekt jest sukcesywnie remontowany od 2004 r. Budynek stanowi własność miejscowego koła Polskiego Związku Kulturalno Oświatowego w Karwinie-Raju.

WIELKA BRYTANIA

Londyn – remont Polskiej Szkoły Sobotniej, która mieści się przy Polskim Ośrodku Społecznym. Przed wejściem Polski do UE do szkoły uczęszczało 110 dzieci polskiego pochodzenia urodzonych w Anglii. Od 2004 r. swoje dzieci zaczęli do tej szkoły posyłać Polacy przybywający do Londynu i liczba uczniów wzrosła do 260. W związku z tym konieczne było przeprowadzenie prac adaptacyjno-remontowych celem powiększenia przestrzeni.

BIAŁORUŚ

Pomoc inwestycyjną Senatu przyznano w 2008 r. na remont Kościoła i Domu Polskiego.

Wołożyn – remont neoklasycystycznego kościoła parafialnego p.w. św. Józefa, wybudowanego na początku XIX w. Część prac wewnątrz kościoła została już wykonana. Pomoc Senatu została przeznaczona na nowe pokrycie dachu.

Baranowicze – remont Domu Polskiego – centrum życia kulturalnego tamtejszej Polonii. Budowę obiektu rozpoczęto w 1992 r. z pieniędzy Senatu RP – zakończono w 1995 r. W budynku znajdują się biblioteka, sale nauki, pokoje gościnne, sala widowiskowa. Od 2004 r. prowadzone są remonty i modernizacja budynku.

ARMENIA

Erewań – remont sali do nauki języka polskiego na Erewańskim Uniwersytecie Państwowym. W roku szkolnym 2007/2008 otwarto tam lektorat języka polskiego. Lektorat wcześniej odbywał się w różnych salach. Po remoncie w pomieszczeniu będzie się mieściła pracownia językowa i polska biblioteka.

13

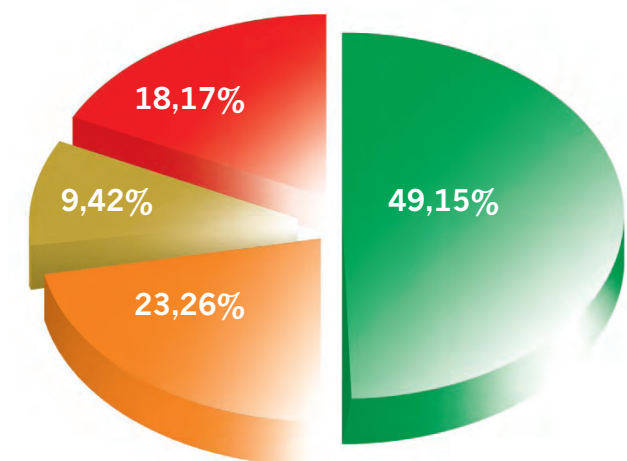
14

ZADANIA PROGRAMOWE

W 2008 r. Prezydium Senatu RP przyznało organizacjom pozarządowym dotacje celowe na zadania programowe w wysokości 62 682 898 zł – o 2 672 338 zł więcej niż w 2007 r. Od lat do głównych wykonawców zadań programowych należą: Stowarzyszenie „Wspólnota Polska”, Fundacja „Pomoc Polakom na Wschodzie” i Fundacja „Semper Polonia”. Tym trzem organizacjom Prezydium Senatu przyznało 76,74% (ok. 51,29 mln zł) dotacji celowej, przeznaczonej na realizację zadań programowych. Pozostałe organizacje otrzymały ok. 11,39 mln zł. Największe dotacje spośród mniejszych wykonawców otrzymały: Caritas Polska w Warszawie – organizująca letni wypoczynek dla dzieci i młodzieży polonijnej w Polsce, Stowarzyszenie „Parafiada” im. św. Józefa Kalasancjusza w Warszawie, Fundacja „Wolność i Demokracja” w Warszawie, Fundacja „Oświata Polska za Granicą”. Spośród 75 organizacji, które wystąpiły o dotacje, 74 podjęły się wykonania zadań programowych.

Dotacje celowe przyznane organizacjom pozarządowym na realizację zadań programowych w 2008 r.: 62 682 898 zł

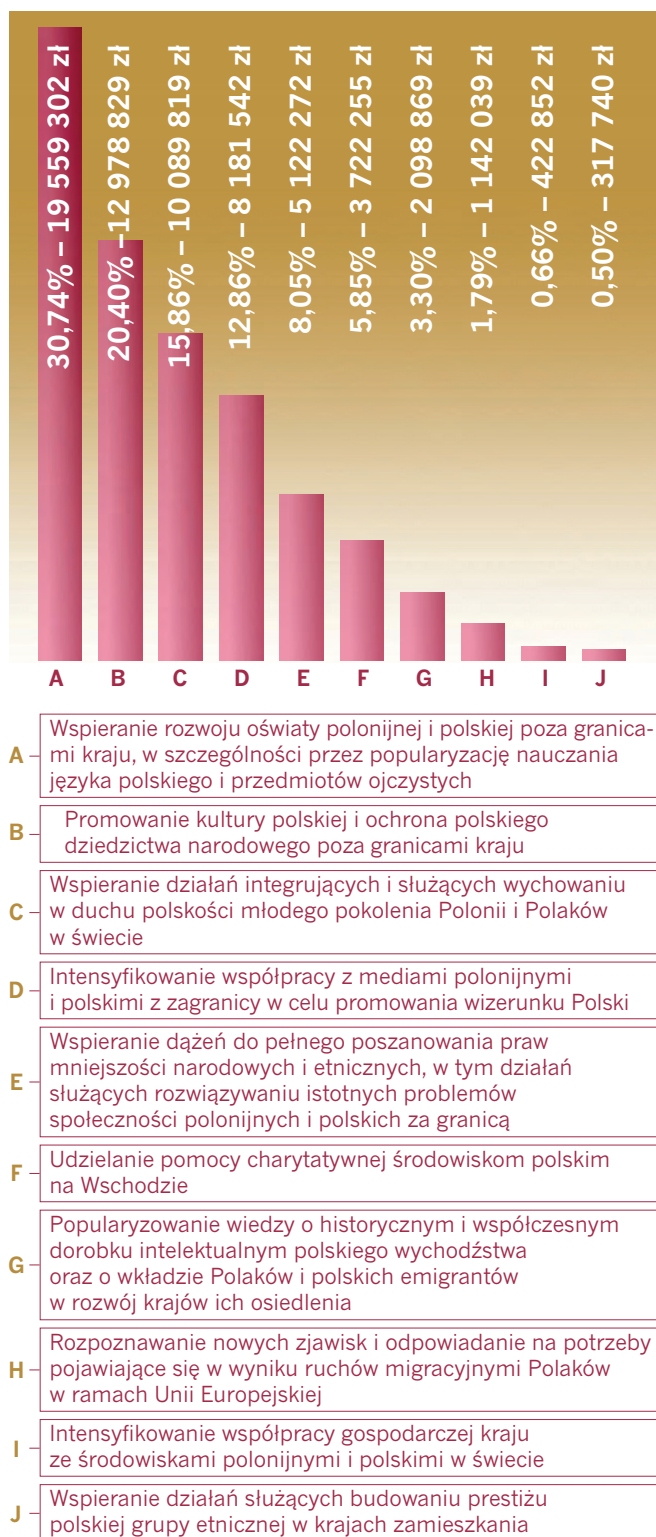
- Stowarzyszenie „Wspólnota Polska” w Warszawie – 30 803 813 zł
- Fundacja „Pomoc Polakom na Wschodzie” w Warszawie – 14 580 944 zł
- Fundacja „Semper Polonia” w Warszawie – 5 907 301 zł
- Pozostałe organizacje – 11 390 840 zł

W 2008 r., podobnie jak rok wcześniej, najwięcej środków – 19,56 mln zł – przeznaczono na wspieranie rozwoju oświaty polonijnej i polskiej poza granicami kraju. Na promowanie kultury polskiej i ochronę polskiego dziedzictwa narodowego poza granicami kraju wydano 12,98 mln zł; 10,09 mln zł – na wspieranie działań integrujących i służących wychowaniu w duchu polskości młodego pokolenia Polonii i Polaków na świecie; ponad 8 mln – na intensyfikowanie współpracy z mediami polonijnymi i polskimi z zagranicy, służącej promowaniu wizerunku Polski; ponad 5 mln – na wspieranie dążeń do pełnego poszanowania praw mniejszości narodowych i etnicznych, w tym działań służących rozwiązywaniu istotnych problemów społeczności polonijnych i polskich.

Uchwała Prezydium Senatu z września 2007 r. określiła następujące priorytety finansowania zadań zleconych w zakresie opieki nad Polonią i Polakami za granicą w 2008 r.:

- 1) wspieranie rozwoju oświaty polonijnej i polskiej poza granicami kraju z uwzględnieniem szczególnej roli nauczyciela w procesie kształcenia i wychowania młodego pokolenia Polonii i Polaków za granicą,
- 2) diagnozowanie potrzeb środowiska polskich migrantów ekonomicznych przebywających w państwach członkowskich Unii Europejskiej i odpowiadanie na nie,
- 3) kontynuowanie pomocy środowisku polskiemu na Białorusi, ze szczególnym uwzględnieniem wspierania działań służących zagwarantowaniu pełnego poszanowania praw polskiej mniejszości narodowej, wynikających z uregulowań traktatowych i przyjętych przez Republikę Białoruś międzynarodowych standardów ochrony praw mniejszości narodowych i etnicznych,
- 4) wspieranie promocji i upowszechnianie dorobku kultury polskiej w środowiskach polskich i polonijnych poza granicami kraju.

**Podział dotacji na zadania programowe,
w tym zakup środków trwałych,
według kierunków określonych
przez Prezydium Senatu**

OŚWIATA POLONIJNA

W pośłaniu adresowanym do Polskich Macierzy Szkolnych marszałek Bogdan Borusewicz podkreślił: „Język ojczysty, tradycje i kultura kształtują poczucie tożsamości narodowej. Dla każdego Polaka, który znalazł się poza krajem, niezwykle istotne jest poczucie przynależności narodowej. Tożsamość narodowa wpływa bowiem na system wartości człowieka i jest elementem spajającym rodaków żyjących w diasporze z Macierzą. Bez edukacji, bez nauki języka polskiego trudno byłoby z dala od Ojczyzny zachować polskie korzenie”.

Dlatego też od lat priorytetem Senatu w działaniach na rzecz Polonii i Polaków za granicą jest wspieranie rozwoju oświaty polonijnej. W realizacji tego zadania w 2008 r. uczestniczyli trzej najwięksi partnerzy Kancelarii Senatu: Stowarzyszenie „Wspólnota Polska” (ponad 13 mln zł dotacji), Fundacja „Pomoc Polakom na Wschodzie” (ponad 2 mln zł), Fundacja „Semper Polonia” (ponad 2,5 mln zł) i mniejsze organizacje. Pomagano w rozwoju oświaty środowisk polonijnych na całym świecie. Rozwijano kwalifikacje zawodowe nauczycieli języka polskiego, wyposażano sale lekcyjne w szkołach polskich, tworzone sobotnie szkoły języka polskiego, organizowano konkursy języka polskiego, obozy i kolonie językowe.

Od 20 lat wspieranie rozwoju polonijnej nauki i oświaty jest priorytetem działalności Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”. Podstawowy cel to zachowanie istniejących i zachęcanie do tworzenia nowych polskich szkół, społecznych szkółek sobotnio-niedzielnych i przedszkoli oraz organizacji prowadzących działalność oświatową, a także udzielanie pomocy w nauczaniu języka polskiego, historii i geografii Polski.

Korzystając z pomocy naukowców z kilku uniwersytetów, „Wspólnota Polska” organizuje kursy i warsztaty językowe, historyczne, kultury polskiej, szkoły letnie. Inicjuje współpracę szkół polskich i polonijnych z placówkami w kraju, realizując program szkół patronackich.

Szczególnie dużą pomoc skierowano na Litwę. W ciągu ostatnich 6 lat Senat RP przeznaczył ok. 35 mln zł na remonty polskich placówek oświatowych na Litwie. Wyremontowano około 70 szkół i przedszkoli – ponad połowę istniejących w tym kraju. Gdyby nie wsparcie z ojczyzny, większość polskich szkół na Litwie miałaby problemy z dostosowaniem się do wymogów litewskiego systemu oświatowego.

15

16

17

18

W 2008 r. za sprawą „Wspólnoty” zakupiono 855 wyprawek (tornister z artykułami szkolnymi), wydano dwuczęściowy podręcznik historii dla klas dziewiątych, 35 szkół z rejonu wileńskiego, solecznickiego i trockiego wyposażono w sprzęt komputerowy, projektory oraz drukarki laserowe. W ubiegłym roku ponad 15 tys. dzieci i młodzieży korzystało z warsztatów, kolonii językowych, wymiany w ramach współpracy szkół patronackich. W warsztatach i kursach metodycznych uczestniczyło 204 nauczycieli.

Kursy dokształcające dla nauczycieli były również organizowane w innych państwach. Na przykład w Stanach Zjednoczonych i Kanadzie dokształcały się 364 osoby, we Francji – 66, w Rosji z różnych form szkolenia korzystało kilkudziesięciu nauczycieli.

W Niemczech pomocą objęto pięć organizacji oświatowych. Polskie Towarzystwo Szkolne „Oświata” otrzymało podręczniki do nauki języka polskiego, lektury szkolne i literaturę uzupełniającą. Ogólnoniemiecki Komitet Organizacyjny uzyskał dofinansowanie, przeznaczone na zorganizowanie kolejnej olimpiady języka polskiego w Niemczech.

W Czechach dofinansowano pobyt edukacyjny w Polsce 500 uczniów szkół polskich z Zaolzia.

Pomoc uczniom i nauczycielom szkół polskich na Ukrainie polegała głównie na organizowaniu pobytów językowo-krajoznawczych, przyjazdów do Polski w ramach współpracy szkół patronackich. W tego typu zajęciach wzięło udział 2500 uczniów i nauczycieli.

Podsumowaniu i jednocześnie przygotowaniu wytycznych programu wspierania oświaty polonijnej poza granicami służyło zorganizowanie we wrześniu w Białymstoku, pod egidą „Wspólnoty Polskiej”, VI Forum Oświaty Polonijnej. [15]

Dla Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie” wspieranie edukacji polskiej na Wschodzie jest jednym z najważniejszych prowadzonych przez nią programów. Jego realizacja nie tylko pomaga młodemu pokoleniu Polaków podnosić poziom wykształcenia, ale także kreuje pozytywny wizerunek mniejszości polskiej w środowiskach inteligenckich i opiniotwórczych kraju zamieszkania. Daje to szansę odrodzenia inteligencji polskiej, świadomej własnej tożsamości narodowej.

Fundacja obejmuje pomocą środowiska polskie, m.in. w Mołdawii, na Ukrainie, Łotwie, w Estonii, Czechach, Słowacji, Słowenii, na Węgrzech, Cyprze, w Kazachstanie, Gruzji, Armenii, Azerbejdżanie, Rumunii, Bułgarii, Rosji.

Na Ukrainie pomoc otrzymały m.in. Centrum Języka i Kultury Polskiej Uniwersytetu Managementu i Biznesu w Berdiańsku, lektorat języka polskiego Chmielnickiego Uniwersytetu Narodowego, Centrum Metodycznego Nauczania Języka i Kultury Polskiej w Drohobyczu, Katedra Polonistyki Narodowego Uniwersytetu w Kijowie, lektorat Państwowego Uniwersytetu w Kamieńcu Podolskim, a także kilkadziesiąt szkół sobotnio-niedzielnych. Dzięki dotacjom z budżetu Kancelarii Senatu, fundacja pomagała w organizacji kursów i szkoleń dla nauczycieli, dofinansowywała zakup wyposażenia pomieszczeń dydaktycznych, w tworzeniu bazy dydaktycznej.

Na Litwie, oprócz licznych szkółek sobotnio-niedzielnych, pomoc otrzymały: Centrum Polonistyczne Uniwersytetu Wileńskiego i Katedra Filologii Polskiej Uniwersytetu Pedagogicznego w Wilnie. Dzięki środkom przyznanych przez Kancelarię Senatu opublikowano materiały konferencyjne na temat „Tożsamość na styku kultur”, dofinansowano pobyt edukacyjny w Krakowie pod hasłem „Śladami wielkich pisarzy polskich”, badania naukowe „Badania gwar polskich na Litwie”, organizację międzynarodowej konferencji naukowej „Europejskość ojczyzn: litewsko-polskie związki językowe, kulturowe i literackie”. Dofinansowano również zakup potrzebnych materiałów dydaktycznych.

W Warszawie fundacja zorganizowała warsztaty dla nauczycieli języka polskiego i kultury polskiej z Ukrainy, Białorusi i Rosji.

Korzystając z dotacji z budżetu Kancelarii Senatu, Fundacja „Semper Polonia” kontynuowała w 2008 r., realizowany od 1998 r., program „Szansa dla maturzysty”. Jest on adresowany do młodzieży polskiego pochodzenia, która kończąc szkołę średnią, pragnie kontynuować naukę na studiach wyższych w kraju swojego zamieszkania. Z możliwości udziału w kursach skorzystało ponad 6000 maturzystów polskiego pochodzenia z Białorusi, Kazachstanu, Litwy, Łotwy, Mołdawii, Rumunii, Czech i Ukrainy. [19]

Z każdym rokiem coraz liczniejsza grupa korzystających z „Szansy” dostaje się na wyższe studia. Na początku realizacji programu studentami zostawało 30% uczestników kursu, obecnie – ponad 90%. W roku 2008 organizatorzy kursów rozpoczęli wprowadzanie obowiązkowych zajęć z języka polskiego. Na zakończenie każdej tury kursów przeprowadzano dyktanda, które miały zachęcić młodzież do dalszego doskonalenia i utrwalania znajomości poprawnej polszczyzny.

Od 2002 r. z budżetu Kancelarii Senatu wspierany jest jeden z kluczowych kierunków działań fundacji – program stypendialny adresowany do młodego pokolenia Polonii i rodaków z zagranicy. Jeden z jego celów to wspieranie aktywizacji oświatowo-zawodowej. [16, 18]

Program „Ex Libris Polonia”, realizowany od 10 lat, stanowi integralną część strategii edukacyjno-oświatowej Fundacji „Semper Polonia”. Głównym celem programu jest wzbogacanie i tworzenie nowych księgozbiorów w pracowniach polonistycznych, szkołach polskich i instytucjach polonijnych, bibliotekach publicznych, polskich parafiach i klubach polonijnych w większych skupiskach Polonii, a także doposażanie tych instytucji w pomoce dydaktyczne. Z tych placówek korzystają nie tylko uczniowie i studenci, ale także całe społeczności polonijne. Ponad połowę dotacji przyznanej przez Senat fundacja przeznaczyła na książki, a pozostałą część – na pomoce dydaktyczne, sprzęt komputerowy i audiowizualny.

Realizując program „Ex Libris Polonia”, dary przekazano m.in.: Polskiej Szkole Doksztalającej w Nowym Jorku i Dayonne, Federacji Polskich Organizacji, działowi szkolnemu i polskiej szkole w Sydney, w Australii, szkole polskiej w RPA, Wspólnocie Polskiej w Syrii, Katedrze Polonistyki Uniwersytetu Ankarskiego w Turcji, punktom nauczania języka polskiego w Niemczech, przedszkolu przy Instytucie Języka Polskiego w Lyonie (we Francji), szkołom polskim w Hiszpanii, Irlandii, uniwersyteckim pracowniom polonistycznym w różnych krajach.

Od 2008 r. fundacja realizuje nowy program pn. „Polonijny sport dzieci i młodzieży”, który powstał w odpowiedzi na coraz większe zainteresowanie sportem wśród młodej Polonii. Z pomocą fundacji we Lwowie utworzono studencką drużynę piłkarską. Zainicjowano też powołanie klubu sportowego w Irlandii.

Poprzez sport i uczestnictwo w nowym programie fundacja pragnie rozbudzić w młodym pokoleniu Polonii zainteresowanie polskością i osiągnięciami Polaków oraz umożliwić jej bliższe kontakty z Macierzą i rówieśnikami w kraju w trakcie organizowanych zawodów sportowych. W 2008 r. zorganizowano trzy imprezy sportowe:

- II Międzynarodowe Biegi z okazji święta Konstytucji 3 maja, [23, 24]
- II Międzynarodowy Turniej Piłki Nożnej ORLIKI 2012, [25]
- XIV Igrzyska Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej.

Dotacje z budżetu Kancelarii Senatu dla Fundacji „Oświata Polska za Granicą” pomogły w realizacji III edycji polonijnego programu edukacyjnego „Polska w Górach Skalistych” zorganizowanego przez Stowarzyszenie Polsko-Kanadyjskie w Calgary. Program, adresowany do młodych Kanadyjczyków i Amerykanów polskiego pochodzenia, umożliwił poszerzenie wiedzy o polskiej historii i kulturze. W programie znalazły się wykłady wybitnych naukowców, twórców, działaczy, pokazy filmów, warsztaty. W tym roku jednym z wykładowców był m.in. Norman Davies.

Pomoc finansowa Kancelarii Senatu umożliwiła Warszawskiemu Towarzystwu Przyjaciół Wilna i Grodna wyposażenie w pomoce dydaktyczne i urządzenia 9 szkół na Litwie.

Dzięki dotacji, stowarzyszenie „Płomyk” w Marzeninie pomogło w organizacji szkoleń nauczycieli języka polskiego i wychowawców przedszkoli polonijnych na Bukowinie Rumuńskiej.

Fundacja „Młoda Europa” w Bydgoszczy zorganizowała dla młodzieży z Ukrainy letnią szkołę języka polskiego w Wiktorowie – miejscowości położonej na Szlaku Piastowskim. Dobrze mówiący po polsku korzystali z zajęć indywidualnych. Młodzież poznała też historię i kulturę regionu.

Stowarzyszenie Sympatyków Szkoły Języka i Kultury Polskiej, filii Uniwersytetu Śląskiego w Cieszynie, już po raz 18. zorganizowało letnią szkołę języka i kultury polskiej. Jej program obejmował kurs języka polskiego, seminarium „Wiedza o Polsce”, program kulturalny, wycieczki krajoznawcze, zwiedzanie wystaw, spotkania ze znanymi politykami, dziennikarzami, artystami, pisarzami. Studenci letniej szkoły mieli okazję poznać region. Program kulturalny przybliżył słuchaczom polską muzykę dawną, klasyczną i ludową. W inauguracji tej edycji letniej szkoły uczestniczyła wicemarszałek Senatu RP Krystyna Bochenek.

NOWA POLSKA MIGRACJA W UE

Przystąpienie Polski do Unii Europejskiej wywołało nową falę migracji zarobkowej Polaków do wielu krajów Wspólnoty. Senat RP diagnozuje to zjawisko i stara się odpowiadać na potrzeby pojawiające się w środowisku polskich migrantów. [26]

W 2008 r., na przełomie stycznia i lutego, senator Andrzej Person, przewodniczący senackiej Komisji Spraw Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą, i Roman Ludwiczuk, wiceprzewodniczący tej Komisji, przebywali z wizytą studyjną w Irlandii i Wielkiej Brytanii. Jej celem było poznanie sytuacji, warunków życia oraz potrzeb tamtejszych środowisk polskich. Najważniejszymi zagadnieniami poruszonymi podczas spotkań były edukacja w zakresie języka i kultury polskiej dzieci polskich pracowników, kwestie związane z zatrudnieniem Polaków na Wyspach, a także sprawy kultury i integracji polskiej społeczności. [27]

Uchwałą Prezydium Senatu został powołany Zespół Doradców ds. Migracji Obywateli Polskich do Państw Członkowskich Unii Europejskiej. Zadaniem tego zespołu jest wyrażanie opinii na temat procesów i zjawisk towarzyszących migracji ekonomicznej obywateli polskich do państw UE oraz kierunków działań Senatu w sprawach związanych z migracją. Podczas inauguracyjnego posiedzenia zespołu marszałek Bogdan Borusewicz podkreślił, że proces migracji zarobkowej jest bardzo złożony i tylko z udziałem ekspertów w dziedzinie socjologii, ekonomii, migracji, demografii, a także z wykorzystaniem doświadczeń praktyków możliwe jest właściwe rozpoznanie i rozwiązywanie problemów związanych z tym zjawiskiem.

Zadania programowe na rzecz nowej migracji Polaków do państw UE realizowało przede wszystkim Stowarzyszenie „Wspólnota Polska”. Wspierało organizacje polonijne i polskie we Francji, w Hiszpanii, Irlandii, Szwecji, Wielkiej Brytanii. W Paryżu dofinansowano ośrodek dla osób zagrożonych marginalizacją społeczną; w Barcelonie i Madrycie punkty informacyjne dla emigracji; w Dublinie – Polskie Centrum Informacji i Kultury, poradnię psychologiczną i duszpasterski punkt pomocy społeczno-prawnej dla Polaków; w Szwecji – miesięcznik „PLmagazyn” i centrum informacyjno-doradcze dla emigracji z Polski; w Wielkiej Brytanii – edynburskie Centrum Rozwoju, Terapii i Wsparcia „Feniks”; w Londynie – Polskie Centrum Porad Prawnych i Zjednoczenie Polskie, które prowadzi punkt informacyjny dla emigracji oraz, istniejącą od 57 lat, sobotnią szkołę polską przy Polskim Ośrodku Społecznym.

POMOC POLAKOM NA BIAŁORUSI

Senat RP szczególną opieką otacza Polaków na Białorusi. Realizację zadań zleconych na Białorusi Kancelaria Senatu powierzyła zarówno dużym partnerom, jak i mniejszym organizacjom pozarządowym.

Inauguracja roku szkolnego w Polskiej Szkole odbyła się w 2008 r. właśnie na Białorusi. W uroczystości w Brześciu wzięli udział: delegacja Senatu RP z senatorem Stanisławem Gogaczem, a także prezes Związku Polaków na Białorusi Anżelika Borys oraz przedstawiciele terenowych oddziałów ZPB, gromada pedagogiczna, uczniowie i absolwenci Polskiej Szkoły Społecznej im. Ignacego Domeyki. Szkoła ta powstała w 1988 r. Każdego roku uczy się w niej języka polskiego, historii Polski i polskiej literatury ok. 300 dzieci. Ukończyło ją ponad 2000 uczniów. Ok. 600 studiuje lub jest absolwentami polskich uczelni. [28]

Dzień po uroczystej inauguracji uczniowie i nauczyciele odbyli wycieczkę „Szlakiem Mickiewicza”. Odwiedzili Zaosie, Nowogródek, Baranowicze, byli też nad jeziorem Świteż.

Stowarzyszenie „Wspólnota Polska”, wobec zmniejszającej się liczby osób uczących się języka polskiego, deprecjonowania polskiego szkolnictwa, ograniczania liczby delegowanych z Polski nauczycieli, uznało za niezwykle ważne dofinansowanie przyjazdów dzieci i młodzieży polskiego pochodzenia do Polski. Za sprawą „Wspólnoty Polskiej” 565 uczniów szkół polskich z Białorusi gościło w Polsce w ramach programu szkół patronackich, a ponad 900 osób skorzystało z pobytów edukacyjno-integracyjnych i językowo-krajoznawczych w Polsce. Ufundowano nagrody i zapomogi dla nauczycieli i najbiedniejszych uczniów.

Pomocą otoczono Polską Macierz Szkolną, dzięki czemu możliwe było zorganizowanie wielu przedsięwzięć: letnich szkół dla uczniów i nauczycieli, VIII Festiwalu Twórczości Przedszkolaków, XVI Olimpiady Języka i Literatury Polskiej, warsztatów i seminariów dla nauczycieli, III Dyktanda Polskiego.

6 kwietnia 2008 r. w Grodnie i Brześciu, mimo utrudnień ze strony miejscowych władz, odbyło się III Dyktando Polskie na Białorusi. Do udziału przystąpiło około 260 osób w wieku od 13 do 80 lat. Uczestnicy pisali w 4 salach, niektórzy, z braku miejsca, na podłodze. Tekst dyktanda przygotowali naukowcy z Uniwersytetu w Białymstoku, a odczytywał je Tadeusz Sznuć. Najlepiej napisała pracę i zdobyła główną nagrodę nauczycielka plastyki z polskiej szkoły w Wołkowysku Mirosława Smirnowa.

Gościem uroczystości była wicemarszałek Senatu RP Krystyna Bochenek, pomysłodawczyni odbywającego się od 20 lat ogólnopolskiego dyktanda w Katowicach. [29, 30, 31]

We wszystkich imprezach edukacyjnych zorganizowanych przez Polską Macierz Szkolną wzięło udział ok. 1000 osób.

Dofinansowano półkolonie na Białorusi dla ponad 1800 dzieci. Stowarzyszenie wspierało też działalność mającą na celu kultywowanie języka i kultury polskiej, prowadzoną przez Związek Polaków na Białorusi. Pomoc otrzymały również Związek Harcerstwa Polskiego i polskie parafie. Kilkaset osób uzyskało różnego rodzaju wsparcie charytatywne.

Fundacja „Pomoc Polakom na Wschodzie” realizowała w 2008 r. zadania zlecone, których celem było wsparcie inicjatyw medialnych, edukacyjnych, kulturalnych, dokumentujących polskie dziedzictwo narodowe, a także aktywizacja społeczności polskiej w zakresie działalności gospodarczej i środowiskowej oraz udzielanie wsparcia Polakom znajdującym się w trudnych warunkach bytowych.

Dotację z budżetu Kancelarii Senatu RP przeznaczono na rozwój oświaty i nauki. Pomoc otrzymało Zjednoczenie Społeczne Polska Macierz Szkolna, parafie rzymskokatolickie, zgromadzenia zakonne, które w różnych miejscowościach na Białorusi tworzą bazę edukacyjną, przygotowują kadrę nauczycielską, aktywizują działalność uczniów. Dofinansowano zakupy materiałów dydaktycznych, edukację, sprzęt, wyjazdy edukacyjne, organizację letniej szkoły kultury i języka polskiego, konkursów edukacyjnych.

Katedra Filologii Polskiej przy Instytucie Edukacji Uniwersytetu im. Janki Kupały, korzystając z dotacji, zorganizowała Międzynarodową Konferencję „Fenomen pogranicza”. Wydała też materiały po-konferencyjne „Język polski i literatura polska w średniej i wyższej szkole na Białorusi”.

Zjednoczenie Społeczne Polska Macierz Szkolna w Brasławiu dzięki dotacjom zorganizowało wyjazdy edukacyjne dla uczniów szkół polskich: „Pamiętajmy o wybitnych działaczach Polski”, „Pamięć narodowa”, „Szlakiem E. Orzeszkowej”, „Szlakiem śladów kultury polskiej po Brasławszczyźnie”.

Społeczna Szkoła Polska im. T. Rejtana w Baranowiczach dzięki otrzymanej pomocy wzbogaciła się o kamerę cyfrową, antenę satelitarną, zorganizowała wyjazd do Katynia, letnią szkołę języka i kultury polskiej.

Fundacja „Pomoc Polakom na Wschodzie” aktywnie wspiera polskie redakcje prasowe, radiowe i telewizyjne. Przyczynia się to do upowszechniania polskiego słowa drukowanego, mówionego, przesyłanego elektronicznie, tym samym sprzyja doskonaleniu języka polskiego, kultywowaniu polskich tradycji, umożliwia dostęp do informacji, służy przywróceniu świadomości grupowej wspólnoty i narodowej tożsamości. Pomoc z budżetu Kancelarii Senatu, za pośrednictwem fundacji, otrzymały m.in.: „Polskie Słowo”, „Echa Polesia”, „Słowo Życia”, „Słowo Ojczyście”, „Ziemia Lidzka”, „Katolickie Nowiny”.

Fundacja „Semper Polonia”, we współpracy z Polską Macierzą Szkolną na Białorusi, od stycznia do maja 2008 r. zorganizowała pierwszą część kolejnej edycji kursów „Szansa dla maturzystów”. Wykładowcami byli nauczyciele akademicy z grodzieńskich uczelni wyższych. Młodzież polskiego pochodzenia brała udział w zajęciach z języka rosyjskiego, angielskiego i białoruskiego, geografii oraz z przedmiotów ścisłych. Kolejna edycja kursu „Szansa dla maturzystów” rozpoczęła się na początku września.

W maju odbył się rajd odkrywców „Polskie perły białoruskiego Polesia”, zorganizowany przez Klub Studentów Polskich w Grodnie przy współpracy z tamtejszą Polską Macierzą Szkolną. Wzięło w nim udział 45 osób. [20] Zwiedzano miejscowości na Grodzieńszczyźnie i białoruskim Polesiu związane z historią Polski. Młodzież przygotowała referaty na temat wybitnych postaci historycznych związanych z regionem Polesia: Adama Naruszewicza, Andrzeja Boboli i Napoleona Ordy. Rajd zakończył się złożeniem kwiatów pod pomnikiem upamiętniającym Konstytucję 3 maja w Bezdzieży.

W czerwcu, z okazji 880-lecia Grodna, Klub Studentów Polskich w Grodnie zorganizował konkurs historyczny „Czy znasz polskie Grodno?” i konkurs fotograficzny „Zabytkowe Grodno”. W konkursie historycznym wzięły udział 23 osoby – studenci oraz młodzież z Polskiej Macierzy Szkolnej. Efektem konkursu fotograficznego było zebranie kolekcji ponad 30 zdjęć dokumentujących zabytki Grodna. W lipcu i sierpniu członkowie białoruskich klubów uczestniczyli w szkoleniach przygotowawczych przez fundację – warsztatach historycznych, ekonomicznych oraz szkole liderów. [17]

Od października do końca roku trwał kurs języka polskiego. Uczestniczyło w nim 35 osób – 15 w grupie początkującej i 20 w zaawansowanej. Po kursie część osób przystąpiła z powodzeniem do egzaminu państwowego z języka polskiego jako obcego na poziomie zaawansowanym i otrzymała certyfikaty.

Kolejnym projektem klubu grodzieńskiego były warsztaty dziennikarskie pn. „Jak założyć i prowadzić gazetę lub czasopismo?”, które odbyły się w listopadzie. Wzięło w nich udział 20 stypendystów fundacji z Grodna, Mińska i Brześcia. Po szkoleniu powstał pomysł utworzenia czasopisma Klubu Studentów Polskich na Białorusi.

Fundacja na rzecz Pomocy Dzieciom z Grodzieńszczyzny w 2008 r. w Domu Polonii w Żytkiejmach zorganizowała letni wypoczynek dla 180 dzieci polskiego pochodzenia z Białorusi. Dofinansowaniem ze środków Kancelarii Senatu RP objęto 80 dzieci w wieku 8–12 lat. Kolonie umożliwiły poszerzenie znajomości współczesnej polszczyzny poprzez naukę i zabawę językiem.

KULTURA POLSKA W ŚRODOWISKACH POLSKICH I POLONIJNYCH

Wspieranie promocji i upowszechnianie dorobku kultury polskiej w środowiskach polskich i polonijnych poza granicami kraju to od lat jeden z najważniejszych kierunków działań, jakie zleca Senat RP w ramach zadań programowych. [21]

Stowarzyszenie „Wspólnota Polska” dokumentuje polskie ślady na obczyźnie i chroni polskie zabytki poza granicami kraju. Osobny nurt działań to popularyzacja polskiej kultury i tradycji za granicą oraz promowanie dorobku artystycznego Polonii w kraju, np. poprzez dokształcanie polonijnych dyrygentów, choreografów, animatorów życia kulturalnego na kursach i warsztatach w Polsce oraz prezentacja dorobku artystów i zespołów polonijnych w kraju.

Dzięki dotacjom z budżetu Kancelarii Senatu w 2008 r. w USA i Kanadzie pomoc finansową otrzymały: ottawski klub teatralny, Salon Muzyki i Poezji w Toronto, Polski Instytut Teatralny w Nowym Jorku, a także Kanadyjsko-Polskie Stowarzyszenie ProArte – Teatr Ludowy z Vancouver. Dofinansowano też dwie wystawy: „Dzieje skarbów wawelskich 1039–1961”, prezentowaną w Toronto, oraz „Generał Władysław Anders i II Korpus Polski w Regionie Marche”, prezentowaną w Muzeum Polskim w Chicago.

W Argentynie pomoc finansowa pozwoliła na zorganizowanie VII Festynu Imigranta Polskiego, a także Tygodnia Kultury Argentyńsko-Polskiej.

W Niemczech najważniejszymi przedsięwzięciami wspartymi przez Senat były: obchody 15-lecia Teatru Lalki i Aktora „Otwarte oczy” w Bielefeld, IV Polonijne Europejskie Mistrzostwa Szachowe w Herdorf-Dermbach, V Międzynarodowa Konferencja Nauczycieli Języka Polskiego, a także wydanie Biblii dla dzieci w języku polskim i niemieckim przez rektora Polskiej Misji Katolickiej.

Na Litwie wsparcie finansowe na promowanie polskiej kultury otrzymało 18 organizacji. Najbardziej spektakularnymi wydarzeniami były: przegląd dorobku kulturalnego Jaszun „Pieśń znad Mereczanki”, VI Festyn Kultury Polskiej „Znad Issy” w Kiejdanach, Międzynarodowy Plener Malarski w Solecznikach, Międzynarodowe Spotkania Poetyckie „Maj nad Wilią”, Międzynarodowy Festiwal Kapel Ludowych w Sużanach. Dotowano także: warsztaty teatralne dla dzieci i młodzieży w Zakopanem, warsztaty plastyczne w Wilnie, kurs dla dyrygentów polskich chórów z Wileńszczyzny.

„Wspólnota Polska” dostosowuje swój program promowania kultury polskiej do aktywności środowisk polskich i polonijnych poza granicami kraju, których istotą jest nawiązywanie do polskiej tradycji i kultury. Wśród najważniejszych wydarzeń polonijnych w kraju w 2008 r. znalazły się XIV Światowy Festiwal Polonijnych Zespołów Folklorystycznych w Rzeszowie [35, 36, 37] i „Polonijne Lato 2008” w Koszalinie. [34] XIV festiwal rozpoczął obchody 40-lecia Polonijnych Spotkań Folklorystycznych na Podkarpaciu; zakończy je, odbywający się w 2009 r., VII Polonijny Festiwal Dziecięcych Zespołów Folklorystycznych w Iwoniczu. W festiwalu uczestniczyło 1214 osób – z Kanady, USA, Czech, Brazylii, Litwy, Niemiec, Anglii.

Innym ważnym wydarzeniem zrealizowanym przez „Wspólnotę Polską” był, odbywający się we wrześniu w Krakowie, II Kongres Polskich Towarzystw Naukowych na Obczyźnie. Uczestniczyli w nim przedstawiciele polonijnych towarzystw naukowych z Austrii, Białorusi, Francji, Irlandii, Kanady, Litwy, Niemiec, USA, Szwecji, Ukrainy, Wielkiej Brytanii, a także przedstawiciele polskich uczelni. Obrady odbywały się pod hasłem: „Migracje, badania migracyjne, migranci – badacze”.

Na przełomie lutego i marca swoje wielkie święto mieli polonijni sportowcy. Pod honorowym patronatem prezydenta RP odbyły się V Światowe Zimowe Igrzyska Polonijne „Śląsk-Besкиды 2008”. [33] Uczestniczyło w nich 500 zawodników z 20 krajów. W otwarciu wzięli udział marszałek Senatu RP Bogdan Borusewicz, wicemarszałek Krystyna Bochenek i senator Andrzej Person – przewodniczący senackiej Komisji Emigracji i Polaków za Granicą. Zawody rozgrywano na trasach i obiektach kilku miast. Rywalizację medalową wygrała reprezentacja Polonii kanadyjskiej.

Fundacja „Pomoc Polakom na Wschodzie” realizuje program, którego celem jest dokumentowanie i ocalenie od zapomnienia polskiego dziedzictwa kulturalno-historycznego na Wschodzie, przybliżanie go polskim środowiskom na Wschodzie i Polakom w kraju, wspieranie rozwoju kultury polskiej w środowiskach polskich na Wschodzie oraz zapewnienie rodakom żyjącym poza krajem udziału w życiu kulturalnym w Polsce. Dzięki środkom z budżetu Kancelarii Senatu Zjednoczenie Społeczne „Związek Polaków na Białorusi” zorganizowało obchody XX-lecia działalności. Klub Polskich Tradycji Narodowych zorganizował dla naszych rodaków wyjazd kulturalno-poznawczy do Starych Wasiliszek – rodzinnej wsi Czesława Niemena, spotkanie dzieci i młodzieży z członkami Stowarzyszenia Armii Krajowej i Więźniów Politycznych, a także obchody 100-lecia „Roty” Marii Konopnickiej.

Fundacja na rzecz Pomocy Dzieciom z Grodzieńszczyzny, korzystając z dotacji, we współpracy z Towarzystwem Przyjaciół Grodna i Wilna zorganizowała IX Dni Kultury Kresowej w Białymstoku z koncertem Zespołu Artystycznego Pieśni i Tańca „Wilia”, z Jarmarkiem Kaziukowym i koncertem chórów im. Stanisława Moniuszki.

Fundacja „Semper Polonia” od 2003 r. realizuje program „Ocalmy od zapomnienia”. Ma on na celu zainteresowanie młodzieży polonijnej mieszkającej poza granicami kraju polskim dziedzictwem kulturowym w krajach zamieszkania oraz propagowanie wiedzy na temat dorobku Polaków i ich wkładu w rozwój kulturalny, gospodarczy i naukowy innych państw. Realizacja założeń programu była możliwa dzięki zaangażowaniu klubów stypendystów fundacji. Organizowane przez nie rajdy odkrywców nie tylko umożliwiły młodzieży zapoznanie się z polskim dziedzictwem kulturowym, ale także dokumentowanie zapomnianych wydarzeń poprzez kontakt z ludźmi pamiętającymi dawne polskie dzieje. W trakcie licznych wycieczek młodzi ludzie szukali śladów polskości w krajach swojego zamieszkania, odkrywali zabytki polskiej kultury i sztuki oraz miejsca związane z wybitnymi Polakami i wydarzeniami, które wpłynęły nie tylko na historię Polski, ale także na losy innych krajów. Fundacja wspierała również działania klubów związane z opieką nad miejscami pamięci narodowej. Stypendyści zorganizowali szereg akcji porządkowych na wielu polskich cmentarzach poza granicami kraju i na zagranicznych nekropoliach, na których znajdują się polskie groby. [22, 32] Młodzież polskiego pochodzenia z całego świata wzięła też udział w IV edycji konkursu „Ocalmy od zapomnienia – Polskie losy”. Jury uhonorowało I nagrodą *ex aequo* Sergiusza Bojarczuka (Białoruś) za pracę „Zdjęcie nad kominkiem” oraz Aleksieja Ulitina (Rosja) za pracę „Pamięci przodków”; II nagrodą Tomasza Kamińskiego (Holandia) za pracę „Adolf Wilhelm Krasnopolsky w Amsterdamie”; III nagrodą *ex aequo* Martynę Fałkowską (Belgia) za pracę „Carpe Diem – spotkanie z Markiem Perlmanem”, Jarosławę Klimczuk (Ukraina) za pracę „Rodzinna opowieść”, Jędrzeja Kowalczyka (Litwa) za pracę „Wincenty Salwiński – ostatnia warta” i Alicję Nesterową (Ukraina) za pracę „Losy polskich rodzin – Dąbroweckich i Przybykowskich”.

We wrześniu 2008 r. litewski klub zorganizował rajd odkrywców „Bliski nam Lwów”. Wzięło w nim udział blisko 40 studentów polskiego pochodzenia. Młodzież zwiedziła najpiękniejsze zabytki Lwowa oraz najbardziej znane nekropolie lwowskie.

Rolę nie do przecenienia w promocji i upowszechnianiu dorobku kultury polskiej w środowiskach polskich i polonijnych poza granicami kraju odgrywają media. Dotacje z budżetu Kancelarii Senatu wspierają redakcje prasowe, radiowe i internetowe na całym świecie. Ze środków tych korzystają również dziennikarze mediów polonijnych, którzy uczestniczą w specjalnie dla nich organizowanych szkoleniach, konferencjach, konkursach.

W 2008 r. w Senacie już po raz szesnasty odbyło się Światowe Forum Mediów Polonijnych, organizowane z inicjatywy Małopolskiego Forum Współpracy z Polonią. Marszałek Senatu Bogdan Borusewicz wręczył nagrody laureatom konkursu dziennikarskiego o nagrodę marszałka Senatu pn. „Polacy na ścieżkach świata – blaski i cienie emigracji” oraz nagrody „Fidelis Poloniae 2008”, przyznawane przez Małopolskie Forum Współpracy z Polonią, za wybitne zasługi w umacnianiu więzi pomiędzy Polonią a krajem. [38]

Zwracając się do dziennikarzy, wyraził zadowolenie, że z roku na rok coraz więcej dziennikarzy polonijnych odwiedza ojczysty kraj. W opinii marszałka oznacza to, że interesuje ich to, co się dzieje w ich rodzinnym kraju. Zdaniem B. Borusewicza uczestnictwo w takim forum to okazja powrotu do ojczyzny, do spotkania i rozmowy z politykami, z gospodarzami różnych regionów Polski, z polskimi dziennikarzami, a także do zdobycia nowych umiejętności.

Celem konkursu zorganizowanego przez Kancelarię Senatu było pokazanie problemów i potrzeb, zwłaszcza najmłodszej polskiej emigracji, poprzez przyznanie losów pojedynczego człowieka i jego rodziny, poznanie motywów i kosztów społecznych emigracji.

SPRAWY POLONII W PRACACH SENATU

Opieka Senatu nad Polonią i Polakami za granicą to nie tylko dotacje na cele inwestycyjne i programowe. Senat za pośrednictwem marszałka i senatorów w kontaktach międzynarodowych reprezentuje i broni interesów Polonii. Marszałek Senatu, wicemarszałkowie, a także senatorowie podczas każdej wizyty zagranicznej, w kraju, gdzie żyje polska diaspora, interesują się problemami naszych rodaków. Spotykają się z przedstawicielami Polonii, poruszają istotne dla nich kwestie, zachęcają do utrzymywania kontaktów z Macierzą. Także przy okazji wizyt w Senacie oficjalnych gości z zagranicy – poruszane są kwestie związane z sytuacją polskiej mniejszości. M.in. dzięki takim rozmowom, spotkaniom rozwiązywane są problemy naszych rodaków żyjących z dala od Ojczyzny. Ponadto marszałek, wicemarszałkowie i senatorowie patronują wydarzeniom polonijnym i w nich uczestniczą.

Sprawami Polonii w Senacie zajmuje się Komisja Spraw Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą. Komisja inicjuje rozwiązania legislacyjne potrzebne Polakom pozostającym poza granicami. Do tej komisji trafiają projekty ustaw dotyczące Polonii. Z inicjatywy senatorów m.in. z tej Komisji w 2008 r. podjęto prace nad, postulowaną od dawna przez środowiska polonijne, ustawą o obywatelstwie polskim.

Troską Komisji jest podtrzymywanie więzi Polaków i osób polskiego pochodzenia zamieszkających za granicą z krajem ojczystym. Komisja interesuje się sytuacją prawną Polaków w krajach ich zamieszkania, inicjuje i koordynuje współpracę środowisk polonijnych, a także stara się chronić dziedzictwo polskiej kultury poza granicami. Komisja opiniuje wnioski organizacji pozarządowych o zlecenie zadań państwowych w zakresie opieki nad Polonią i Polakami za granicą.

Środki budżetowe na pomoc dla Polonii i Polaków za granicą są w dyspozycji Szefa Kancelarii Senatu. Wykonując decyzje Prezydium Senatu, Szef Kancelarii Senatu zawiera z organizacjami pozarządowymi umowy zlecające zadania, czuwa nad prawidłowością ich realizacji i rozliczeniem dotacji przekazanych tym organizacjom.

Roboczymi kontaktami ze środowiskami polonijnymi zajmuje się Biuro Polonijne Kancelarii Senatu. To tutaj wpływają wnioski o zlecenie zadań w zakresie opieki nad Polonią, tu następuje ich ocena pod względem formalnoprawnym i rachunkowym

oraz przeprowadza się analizę i kalkulację kosztów zadania. Dyrektor tego Biura wchodzi w skład Zespołu Finansów Polonijnych, który to Zespół jest organem doradczym Szefa Kancelarii Senatu w sprawach wniosków. Biuro Polonijne przygotowuje dokumenty rozpatrywane następnie przez Zespół Finansów Polonijnych, Komisję i Prezydium Senatu. Biuro Polonijne na co dzień kontaktuje się ze środowiskami polonijnymi, urzędami i organizacjami działającymi na rzecz Polonii w kraju. Zapewnia pomoc przy organizacji wydarzeń polonijnych w kraju i za granicą.

POLONIJNA RADA KONSULTACYJNA

W 2002 r. Senat RP podjął uchwałę w sprawie utworzenia Polonijnej Rady Konsultacyjnej przy marszałku Senatu. To organ doradczy marszałka Senatu powoływany na czas kadencji. Wyraża opinie w sprawach istotnych dla Polonii i Polaków za granicą. Stanowi oficjalne forum współpracy między Senatem a przedstawicielami największych organizacji polonijnych. Rada wypowiada się w najważniejszych sprawach związanych z kierunkami działań Senatu na rzecz Polonii.

Polonijna Rada Konsultacyjna zebrała się na inauguracyjnym posiedzeniu w Senacie VII kadencji w czerwcu 2008 r. Dyskusja koncentrowała się wokół tematu: „Kraj a Polonia i Polacy w świecie – wyzwania XXI w.”.

Otwierając posiedzenie, marszałek Senatu podkreślił, że powołanie Rady to wynik szczególnej troski o jak najlepszą kondycję spraw polskich i Polaków w świecie. W opinii marszałka dla rozwiązywania problemów Polonii ważna jest koordynacja działań wszystkich instytucji państwowych, które zajmują się sprawami Polonii i Polaków za granicą. Według Rady podstawową sprawą pozostaje utrzymanie opieki Senatu RP nad Polonią i dotychczasowego modelu jej wspierania za pośrednictwem organizacji pozarządowych. Rada wyraziła poparcie dla Związku Polaków na Białorusi kierowanego przez Anżelikę Borys, a także wdzięczność polskim władzom za udzielaną pomoc i prosiła o dalsze działania w tej sprawie.

Skład Polonijnej Rady Konsultacyjnej

1. Andrzej Alwast – prezes Rady Naczelnej Polonii Australijskiej i Nowozelandzkiej,
2. Kazimierz Anhalt – koordynator ds. rozwoju Federacji Organizacji Polskich w Irlandii,
3. Anżelika Borys – prezes Związku Polaków na Białorusi,
4. Emilia Chmielowa – prezes Federacji Organizacji Polskich na Ukrainie,
5. Andre Hamerski – prezes Centralnej Reprezentacji Wspólnoty Brazylijsko-Polskiej „Braspol” na stan Rio Grande do Sul,
6. Józef Kwiatkowski – prezes Stowarzyszenia Nauczycieli Polskich na Litwie „Macierz Szkolna”,
7. Władysław Lizoń – prezes Kongresu Polonii Kanadyjskiej,
8. Jan Mokrzycki – prezes Zjednoczenia Polskiego w Wielkiej Brytanii,
9. Tadeusz A. Pilat – prezydent Europejskiej Unii Wspólnot Polonijnych,
10. Aleksander Sielicki – przewodniczący Regionalnej Organizacji Polskie Centrum Narodowo-Kulturalne „Jednost” w Krasnodarze,
11. Władysław Zachariasiewicz – wybitny działacz polskiej emigracji niepodległościowej. Stany Zjednoczone Ameryki Północnej.

42

ZESPÓŁ DORADCÓW DS. MIGRACJI EKONOMICZNEJ OBYWATELI POLSKICH DO PAŃSTW CZŁONKOWSKICH UNII EUROPEJSKIEJ

Zespół został powołany uchwałą Prezydium Senatu w czerwcu 2007 r. Działa przy marszałku Senatu, jest organem opiniotwórczo-doradczym. Zadaniem Zespołu jest wyrażanie opinii w sprawach procesów i zjawisk towarzyszących migracji ekonomicznej obywateli polskich do państw członkowskich Unii Europejskiej oraz działań Senatu związanych z tą migracją. W skład zespołu wchodzi: Maciej Bator – sekretarz Stowarzyszenia Polskiego w Irlandii Północnej, Marek Czenczek, koordynator Programów Polskiego Centrum Informacji i Kultury w Dublinie, prof. dr hab. Krystyna Iglicka z Wyższej Szkoły Handlu i Prawa, dr Paweł Kaczmarczyk – członek Zespołu Ośrodka Badań nad Migracjami UW, dr hab. Marek Kupiszewski – dyrektor Środkowoeuropejskiego Forum Badań Migracyjnych i Ludnościowych, członek Komitetu Nauk Demograficznych PAN, Helena Miziniak – honorowy prezydent Europejskiej Unii Wspólnot Polonijnych, prof. dr hab. Marek Okólski – dyrektor Ośrodka Badań nad Migracjami Uniwersytetu Warszawskiego, członek Komitetu Nauk Demograficznych PAN. [43]

Posiedzenie zespołu odbyło się w grudniu 2008 r. Omówiono sytuację polskiej migracji ekonomicznej w krajach UE w kontekście kryzysu finansowego. W trakcie spotkania zaprezentowano kilka projektów, które miałyby pomóc Polakom zamierzającym opuścić Wielką Brytanię i wrócić do kraju. Marszałek Bogdan Borusewicz podkreślił, że państwo polskie jest zainteresowane, by polscy migranci wracali do kraju. Jego zdaniem problemy migracji powinny znaleźć się w gestii jednego z komisarzy unijnych, gdyż migracja nie dotyczy jedynie Polski i nie jest zjawiskiem doraźnym.

43

DZIEŃ POLONII I POLAKÓW ZA GRANICĄ

To święto obchodzone 2 maja, zostało ustanowione w 2001 r. w uznaniu wkładu Polonii w odzyskiwanie przez Polskę niepodległości; za wierność i przywiązanie do polskości oraz pomoc krajowi w najtrudniejszych momentach historii.

W 2008 r. uroczyste obchody tego święta z udziałem marszałka Senatu Bogdana Borusewicza odbyły się w Atenach. Marszałek podkreślił, że obchody zostały zorganizowane w stolicy Grecji, bo jest to kraj przyjazny dla Polaków. Organizatorami obchodów święta były: Kancelaria Senatu oraz Stowarzyszenie „Wspólnota Polska”. Podczas festynu w parku Alsos Veiku w Atenach bawiło się kilkaset osób. Można było podziwiać występy artystyczne młodzieży z polskiej szkoły, koncert zespołu „Budka Suflera”, spróbować polskich słodczy, kupić polskie książki. Marszałek podziękował greckim władzom za przychylne traktowanie emigrantów z Polski. [39, 40, 41, 45]

AMBASADOR POLSZCZYZNY POZA GRANICAMI KRAJU

Pod honorowym patronatem i z udziałem marszałka Senatu Bogdana Borusewicza oraz wice-marszałka Senatu Krystyny Bochenek w Katowicach odbyło się uroczyste wręczenie tytułów „Ambasador Polszczyzny”. Przyznany przez marszałka Senatu tytuł Ambasadora Polszczyzny poza granicami kraju otrzymała dr Anna Barańczak – wykładowca języka polskiego na Uniwersytecie Harvarda. Wykształciła wielu studentów i doktorantów z całego świata, którzy uczą teraz literatury polskiej, historii, są tłumaczami – zaszczepiła im miłość do języka polskiego i polskości.

44

I ŚWIATOWY ZJAZD KONSULÓW HONOROWYCH RP

Uczestnicy Zjazdu zorganizowanego przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych w październiku w Senacie spotkali się z wicemarszałkiem Senatu Markiem Ziółkowskim. Wicemarszałek podziękował konsulom za to, że są najlepszymi ambasadorami polskości w świecie i w imieniu Senatu zadeklarował współpracę. Konsulowie interesowali się programami stypendialnymi dla młodzieży wspieranymi przez Senat. Pytali o możliwości pomocy niedzielnym szkołom języka polskiego za granicą. Ich zdaniem warto byłoby wspierać programy pobudzające zainteresowanie Polską, podtrzymujące więzi Polaków dawno już osiadłych poza granicami z krajem ojczystym. Wicemarszałek podkreślił, że wspieranie rozwoju oświaty polonijnej i polskiej za granicą jest priorytetem Senatu w zakresie opieki nad Polonią.

SPOTKANIA Z POLONIĄ

W lutym senatorowie z Komisji Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą przebywali na Litwie. Celem ich wizyty było zapoznanie się z sytuacją i potrzebami społeczności polskiej w tym kraju po to, by wypracować sposoby wspierania przez Senat RP Polaków mieszkających na Litwie. Działacze polskich organizacji na Litwie wskazywali, że największe potrzeby dotyczą placówek oświatowych. Senat RP za pośrednictwem organizacji pozarządowych od wielu lat realizuje program remontów i modernizacji polskich szkół i przedszkoli na Litwie. Zgodnie z tym projektem 51 proc. kosztów remontu pokrywają samorządy lokalne, w których gestii znajdują się szkoły, a 49 proc. Senat RP.

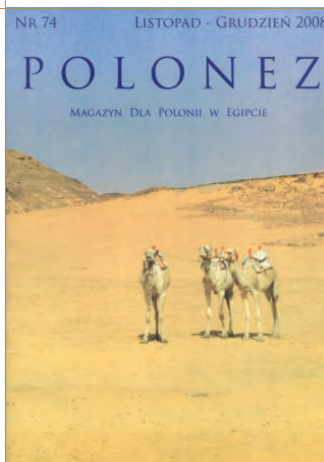

Wicemarszałek Senatu Krystyna Bochenek uczestniczyła w X Jubileuszowym Zjeździe Nauczycieli Polonijnych i Komitetów Rodzicielskich z całych Stanów Zjednoczonych, którzy w maju 2008 r. obradowali w Bostonie. Trud zorganizowania tego przedsięwzięcia wzięli na siebie nauczyciele Szkoły Języka Polskiego im. Jana Pawła II. Szkoła ta działa od wielu lat przy bostońskiej parafii Matki Boskiej Częstochowskiej. Wicemarszałek odwiedziła podziemia kościoła, gdzie odbywają się zajęcia, zapoznała się z warunkami nauczania oraz przekazała w imieniu Senatu środki na wyposażenie pracowni komputerowej. Wicemarszałek podziękowała uczestnikom Zjazdu za ich wkład w krzewienie, podtrzymywanie i rozwijanie polskości oraz miłości do Ojczyzny i języka polskiego.

W październiku senator Andrzej Person, przewodniczący Komisji Spraw Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą, wziął udział w uroczystych obchodach 75-lecia działalności Kongresu Polonii Kanadyjskiej. Był obecny na otwarciu obrad XL Walnego Zjazdu Kongresu Polonii Kanadyjskiej. Uczestniczył w pracach Komisji ds. Młodzieży oraz Spraw Polskich. Senator Person spotkał się z prof. Tamarą Trojanowską z Katedry Języków i Literatury Słowiańskiej na Uniwersytecie w Toronto. Rozmawiał m.in. o perspektywach utworzenia Katedry Języka Polskiego na tym Uniwersytecie.

Wicemarszałek Senatu Zbigniew Romaszewski w październiku spotkał się z grupą nauczycieli z Białorusi. Wicemarszałek mówił o pomocy Senatu dla Polaków na Wschodzie. Podkreślił znaczenie unormowania stosunków z Mińskiem. Jednak, zdaniem wicemarszałka, nie może się to odbywać kosztem niezależności Związku Polaków na Białorusi. Zapoznał gości z procedurą przyznawania dotacji na cele polonijne. Nauczyciele mówili o potrzebie dofinansowania obiektów Polskiej Macierzy Szkolnej w Grodnie i Wołkowysku. Wicemarszałek przekonywał, że w warunkach braku poszanowania dla prawa własności lepszym rozwiązaniem jest wynajem niż budowa obiektów na cele oświatowe. Dyskusji natomiast nie podlega konieczność współfinansowania podręczników, wyposażenia szkół czy wyjazdów młodzieży.

W listopadzie Polacy z Londynu i innych miast Wielkiej Brytanii obchodzili 90. rocznicę odzyskania niepodległości. Uroczystości rozpoczęły się w Katedrze Westminsterskiej; następnie odbyła się parada, zakończona na Trafalgar Square wystąpieniami zaproszonych gości. Uroczystości uświetniły występy artystów z Polski.

Senat w 2008 roku wspierał rozwój mediów polonijnych i polskich za granicą.
To fotografie tylko niektórych okładek dotowanych pism

SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ
POLSKIEJ